

Prekenverkstedet

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Kristi forklarelsesdag – 19. februar 2017

Prekentekest: Matt 17,1-9

Lesetekst I: 5 Mos 18,15-18

Lesetekst II: Åp 1,9-18

Vendepunktet

Denne søndagens tekst har gitt navnet til søndagen i kirkeåret: Kristi forklarelsesdag. Med denne søndagen markeres det et vendepunkt i kirkeåret fra åpenbaringstiden – med sitt fokus på hvem Jesus var og er - og over i fastetiden, som retter vårt fokus inn mot påsken – mot Jesu vei til korset, hans død og oppstandelse.

Sammenhengen

Dagens tekst fra Matt. 17 kommer i forlengelse av Peters bekjennelse av Jesus som Messias i kap. 16 og danner et tydelig vendepunkt i evangeliet. Vi befinner oss nord i Galilea, ved Cæsarea Filippi, den geografiske ytterpunkt for Jesu virke – og samtidig det åndelige ytterpunktet – i grenselandet mellom jødernes og hedningenes land. Det er på dette stedet Peter sier: «Du er Messias, den levende Guds Sønn.» (Matt 16,16) Og det er her at dette utsagnet bekreftes ved røsten fra himmelen som lyder: «Dette er min Sønn, den elskede, i ham har jeg min glede. Hør ham!» (Matt. 17,5).

Fra og med dette punktet vender disiplene og Jesus seg mot Jerusalem. Fra og med dette punktet møter de stadig mer motstand. Fra og med dette punktet forbereder Jesus sine disipler på sin død og oppstandelse. Og derfor er denne teksten så sentral, ettersom den oppsummerer og bekrefter alt som har blitt fortalt om Jesus frem til nå – og danner grunnlaget for det klimakset som skal komme i Jerusalem i påsken.

Fjellet

Tradisjonelt har stedet for Jesu forklarelse på fjellet vært knyttet til Tabor-fjellet, sørvest for Genesaretsjøen. Dette lille fjellet (575 m.o.h.) har en lang kristen tradisjon knyttet til seg - og her finnes en flott katolsk kirke som pilegrimer kan besøke. Men det er også foreslått andre mulige steder. Bibelteksten sier bare at Jesus tok Peter, Jakob og Johannes med opp på «et høyt fjell».

Man kan diskutere om Tabor kvalifiserer som «et høyt fjell» og noen har foreslått at man heller bør se for seg det nesten 3000 meter høye Hermon-fjellet. Dette gir god mening, dersom man holder sammen vår tekst med beretningen i Matt 16. Cæsarea Filippi ligger ved foten av Hermon-fjellet – og selv om det står at dette skjedde 6 dager senere, er det nærliggende å anta at det kan være snakk om Hermon-fjellet.

Hermon-fjellet er heller ikke bare et tilfeldig fjell. Fjell i Bibelen, og i både hellenistisk og kanaaneisk religion, er steder med en spesiell åndelig betydning – et møtested mellom himmel og

jord. Navnet Hermon betyr sannsynligvis «det hellige fjell». Og kanskje finner vi et hint til dette navnet i det Peter skriver i sitt brev: «vi var øyenvitner og så hans guddommelige storhet ... da vi var sammen med ham på det hellige fjellet.» (2 Pet. 1,18).

Vi vet at Hermon-fjellet hadde en viktig religiøs funksjon både i den kaananeiske og gresk-romerske religion. Man har funnet over 30 forskjellige tempelruiner på og rundt fjellet. Deriblant Pan-helligdommen som har gitt navnet til Paneas (I dag Banias. Byen som også fikk navnet Cæsarea Filippi) og det nylig oppdagede tempelet Herodes bygde til ære for Keiser Augustus.

Bekreftelse

Dette er et ladet religiøst sted. Noe som gir enda større vekt til det som nå skjer der. For her bekreftes Jesus som Messias, den levende Guds Sønn. Han er ikke bare jødernes frelser, men han er Herre over alle land og folk. Han er den ene sanne Guds sønn. Om disiplene hadde noe tvil og usikkerhet før dette – om hvem Jesus virkelig var – så bekreftes hans identitet her en gang for alle.

Og denne bekreftelsen skjer med to vitner tilstede: Moses og Elia. Dette er heller ikke tilfeldig. Både Moses og Elia fikk møte Gud på et fjell. Moses som møter Gud og mottar loven på Sinaifjellet og Elia som opplever at Gud sender ned ild fram himmelen som fortærer offeret som han har gjort klar, mens de 400 Baalprofetene ikke oppnår noe. Begge to knyttes til Messias-forventinger. Moses som et forbilde på den profet som en gang skal komme, som vi også leser om i dagens lesetekst fra 5. Mos. 18 og Elia som er den som skal gå foran og varsle Messias' komme. Disse to vitnene setter Jesus i en direkte forbindelseslinje med Guds historie med sitt folk Israel. Og når røsten lyder fra himmelen: «Dette er min Sønn, den elskede. Hør ham!» så bekreftes det at Jesus er den levende Guds sønn, sterkere enn alle de andre gudene som ble tilbedt på det fjellet, og han overgår selv Israels største profeter. Der Israel alltid har fulgt Elias' og Mose ord – skal de nå høre Jesus og følge han!

Topp-opplevelsen og veien videre

Jesu forvandling på fjellet er en hendelse med stor åndelig og kosmisk betydning. Samtidig er det en opplevelse som setter dype spor i dem som får være tilstede. Kanskje er det dette blant annet Johannes snakker om når han innleder ett av sine brev med å si: «Det som var fra begynnelsen, det vi har hørt, det vi har sett med egne øyne, det vi så og hendene våre tok på, det forkynner vi: Livets ord» (1 Joh 1,1). Det er tydelig at Peter på sitt spontane vis ønsker å gripe sjansen. Peter vil helst slå seg ned der oppe på fjellet. Han vil bygge hytter. Peter hadde sikkert mange spørsmål han ville stille Moses og Elia. Så han vil sikre at ingen stikker av.

Denne opplevelsen skulle gi disiplene den bekreftelse de trengte for å følge Jesus på den vanskelige veien som skulle følge, med motstand, lidelse og død. Og den skulle utgjøre et løfte som skulle få sin bekreftelse da de igjen skulle få møte en forvandlet Jesus etter oppstandelsen.

Denne teksten gir oss grunnlag for å oppsøke og være åpne for at Jesus kan møte oss, vanlige mennesker, «på fjellet» - at vi kan få slike åndelige erfaringer som gir styrke og fornyelse i vårt åndelige liv. Samtidig ligger det her også en liten advarsel – om at vi ikke skal dvele ved slike opplevelser. Vi skal ikke forbli på fjellet hele tiden.

Men som disiplene kan vi bære med oss noe ned fra fjellet. De fjelltoppene vi opplever i vårt liv med Gud – de har også den hensikt at de skal sette Jesus i fokus. At vi skal gi ham ære og sørge for at han har den plass han fortjener i våre liv.

Disiplene måtte ned fra fjellet. Og hverdagen kommer fort tilbake for Peter og de andre. I Markus sin versjon av denne fortellingen er noe av det første disiplene gjør etter dette at de diskuterer seg imellom om hvem av dem som er den største. En skulle tro at de i lys av det de hadde opplevd så at det bare er Jesus som kan kalles den største. Veien videre var på ingen måte lett og enkel, selv ikke etter denne opplevelsen. Herfra og ut møter Jesus og disiplene mer og mer motstand. Jesus er på vei mot korset – og disiplene vil bli prøvd – nettopp på spørsmålet om de virkelig tror at Jesus er Guds sønn, at han er frelseren.

Interessant nok, var det det samme med Moses og Elia, når de kom ned fra sine fjell. De møtte vantro, slit, forfølgelse og vanskeligheter. Og likevel bar de med seg, på samme måte som disiplene – en opplevelse av å ha vært i berøring med Gud. En opplevelse som gir en ny retning på resten av livene deres.

Til prekenen

Her er det mye å ta tak i med tanke på en preken. Fjell-motivet er jo noe mange nordmenn kan kjenne seg igjen i. Mange som ikke bekjenner en tro vil kunne fortelle om åndelige opplevelser på fjellturer. I denne sammenheng kan det være godt å gi en bekreftelse på denne åndelige opplevelsen - for så å rette den inn mot Jesus.

Knut Helge Høyland

Pastor Grimstad Frikirke. Tidligere leder Caspari Center.

knut.hoyland@frikirken.no